

Farmacotherapeutisch Overleg | Medicamenteuze abortus in de eerste lijn

Uitwerking van het FTO van 14 november 2023 (5 huisartsenpraktijken, 3 apotheken)

Vraag & Antwoord n.a.v. het FTO

Hoe kan de huisarts tijdig een termijnecho laten maken?

Verloskundigenpraktijk XXXXX heeft aangegeven dat zij hiervoor mogelijkheden zien voor samenwerking met de huisartsen. Deze potentiële samenwerking moet nog nader worden uitgewerkt. Zelf echoapparatuur aanschaffen is niet realistisch (kosten, scholing).

Hoe weet de apotheker of bij de huisarts aan de scholingseis is voldaan?

Als een huisarts een recept stuurt, kan je er vanuit gaan dat aan de scholingseis is voldaan. De huisarts heeft immers een registratieplicht voor alle medicamenteuze abortussen, waarbij IGJ controleert of aan de wettelijke eisen is voldaan.

Waar neemt de vrouw de abortuspil in?

De FTO groep vindt het wenselijk dat de eerste dosis, 1 orale tablet mifeproston 200 mg, in de spreekkamer van de huisarts wordt ingenomen. Dit is ook de werkwijze in de abortuskliniek. 8-72 uur later, bij voorkeur in de vroege ochtend, neemt de vrouw thuis 4 tabletten misoprostol 200 mg in, bij voorkeur vaginaal. Deze tabletten haalt zij zelf op bij de apotheek.

Wat vraagt dit logistiek gezien van de apotheek?

Mifeproston en misoprostol zijn te bestellen via de reguliere groothandel. De apotheker kan ervoor kiezen de abortuspil op voorraad te nemen. Echter is het niet aannemelijk dat elke apotheek de abortuspil standaard op voorraad neemt gezien er (voorlopig) weinig verstrekkingen zullen plaatsvinden.

Risicoinschatting van het niet per direct beschikken over de medicatie: we schatten in dat het zelden zal voorkomen dat een medicamenteuze abortus nog op de dag van het eerste consult bij de huisarts plaatsvindt, omdat bijv. eerst een termijnecho gewenst is of omdat met de vrouw is afgestemd dat zij bedenktijd neemt (niet wettelijk verplicht!). Ook gaat de voorkeur van de FTO groep uit naar een warme overdracht, i.e. de huisarts belt de apotheker om de verstrekking af te stemmen. Gezien deze persoonlijke overdracht liggen onoverkomelijke logistieke problemen niet in lijn der verwachting.

De apotheek dient bij een recept voor de abortuspil te zorgen dat de tablet mifeproston op de huisartsenpraktijk wordt bezorgd. De overige 4 tabletten haalt de vrouw op in de apotheek. Verificatie van de identiteit is van belang. Dit i.v.m. privacygevoeligheid en belang van gesprek met de vrouw zelf.

Wat vindt de FTO-groep verder belangrijk in de samenwerking tussen huisarts-apotheker?

Het is goed om van elkaar te weten wie wel of niet de abortuspil voorschrijft of verstrekt. Zorg er in eerste instantie voor dat dit duidelijk is voor je collega's binnen de eigen praktijk en apotheek. Als je als apotheker de abortuspil niet verstrekt, zorg dan dat een andere collega beschikbaar is.

Wij vinden een warme overdracht bij een recept voor de abortuspil wenselijk. Stem in elk geval af wanneer de tablet mifeproston kan worden bezorgd bij de huisartsenpraktijk en wanneer de vrouw de misoprostol kan ophalen in de apotheek. Naar behoefte kunnen ook casusinhoudelijke zaken

worden besproken. Immers zijn huisarts en apotheker beiden verantwoordelijk voor de zorg rondom de patiënt.

Tot slot vindt de FTO groep het niet wenselijk om de abortuspil voor te schrijven, dan wel te verstrekken, in de weekenddienst. Dit dient dan ook niet te gebeuren.

Wie begeleiden de vrouw bij het gebruik van de abortuspil?

De huisarts en apotheker. De apotheker voert zelf het uitgiftegesprek met de vrouw (niet een apothekersassistent). Zorg er als apotheker voor dat je team weet welk medicament de abortuspil is (bespreken op werkoverleg, blokkade op het medicijn in het Apotheek Informatie Systeem), zodat het team een recept kan herkennen en kan doorgeven aan de apotheker.

Welke ethische aspecten vinden wij belangrijk m.b.t. medicamenteuze abortus in de eerste lijn?

- Zorgvuldigheid: Voor zowel huisarts als apotheker is de zorgvuldigheid in dit proces het belangrijkste. Alleen bij duidelijke zorgvuldigheidseisen zien wij mogelijkheid voor het leveren van goede zorg.
- Professionele autonomie: Naar analogie met zorg rondom euthanasie mogen huisartsen en apothekers zelf kiezen of zij wel of niet de abortuspil voorschrijven of verstrekken, vanwege ethische bezwaren (professionele autonomie).
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid: een aantal huisartsen benoemt dat zij de ervaring hebben dat de patiënt vaak denkt dat alles kan. Oorzaken zijn aan te wijzen in de berichtgeving via (social) media en de mentaliteit van de huidige maatschappij. Via de media wordt de verwachting gecreëerd dat je straks gemakkelijk via de huisarts de abortuspil kan krijgen. Wat betreft de mentaliteit is er sprake van “maakbaarheid van het bestaan”. Dit staat een aantal huisartsen tegen, want waar is dan de ruimte de inbreng van jou als zorgprofessional? Zeker bij een medisch-ethische kwestie is druk vanuit de patiënt niet bevorderlijk voor de besluitvorming. Als zorgverlener moeten ons vrij voelen in ons handelen.

Hoe zit het met de vergoeding voor huisarts en apotheker rondom medicamenteuze abortus?

De apotheker kan de kosten voor de medicatie en de uitgiftebegeleiding declareren.

De huisartsen schatten in dat de zorg rondom medicamenteuze abortus veel tijd in beslag neemt. Er komen extra taken bovenop het werk dat er al is. Zij verwachten van de zorgverzekeraar dat daar een passende vergoeding tegenover staat (aparte vergoedingscode).

Zullen er specifieke adviezen komen voor kwetsbare groepen, zoals tieners?

Wij vinden het wenselijk dat hier in de scholing voor huisartsen aandacht aan wordt besteed.

Acties

- EKC'er: Tijdens het laatste FTO van 2024 reflecteren we op het thema “Medicamenteuze abortus in de eerste lijn”
- Huisartsen: Werkafspraken maken met verloskundigenpraktijk i.v.m. termijncho's
- Apothekers: Borgen van toegang tot abortuspil indien je die zelf niet wil verstrekken (afstemmen met collega-apotheek)
- Apothekers: Zorgen dat team apothekersassistenten op hoogte is van werkwijze rondom medicamenteuze abortus